

2023-01-08

*Det talade ordet gäller

Nato-talet i Sälen

Ers majestäter, ers kungliga höghet, mina damer och herrar, soldater och sjömän. Jag kommer att tala om Sveriges roll i Nato – men första några ord om läget:

Europa och Sverige lever i en ny och farlig verklighet. Och vi står inför de största försvars-, utrikes- och säkerhetspolitiska prövningarna sedan andra världskriget. Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina innebär ett dramatiskt och långsiktigt försämrat säkerhetsläge, både i Europa och globalt.

För Sveriges del ledde kriget till ett politiskt paradigmskifte. Vår samlade säkerhetspolitik kommer från och med nu att präglas av större realism. Natomedlemskapet och en kraftig upprustning av det svenska försvaret är en omedelbar följd av denna insikt. Den nya politiken kommer präglas av ett tydligt försvar av svenska nationella intressen.

Kriget i Ukraina sker på två fronter: ett ukrainskt försvarskrig mot Rysslands aggression och ockupation. Och ett ryskt utmattningskrig mot Ukrainas försvarsvilja, och inte minst mot enigheten i Väst. Allt talar för att vi ska förbereda oss för ett långt krig. Rysslands strategiska mål förblir oförändrade, liksom Ukrainas självklara kamp för sin frihet. Men det är Ukraina som har rätten på sin sida.

Rysslands krig mot Ukraina har lett till att EU och Nato har uppvisat en enighet, beslutsamhet och solidaritet som inte var självklar. Dagen före invasionen – den 23 februari – var jag på Talludden i Helsingfors och talade med Finlands president Sauli Niinistö. Ännu inget krig, men vi såg båda de uppenbara riskerna. Och att kriget kunde leda till splittring - i Europa och mellan Europa och USA. Det blev krig. Men det är ett enormt styrkebesked, att de västliga demokratierna hittills har hållit ihop. Det är inte minst en bekräftelse på EU:s utrikespolitiska roll. När EU verkligen prövades, klarade EU provet.

Putin sägs leva i tron att tiden är på Rysslands sida. Vårt främsta bidrag till fred, är att i handling visa att tiden tvärtom är på Ukrainas sida. Sverige och våra allierade måste fortsätta det omfattande ekonomiska och militära stödet till Ukraina, fortsätta värna den europeiska och transatlantiska sammanhållningen och fortsätta öka trycket mot Ryssland.

Jag talade i förrgår än en gång med president Zelenskyj. Som svensk statsminister, men denna gång också som EU:s samlade ordförandeland. Jag underströk att vi har mycket på vår EU-agenda - men också att ingen annan uppgift är viktigare för oss, än att upprätthålla enigheten, öka stödet för Ukraina och öka trycket mot Ryssland. Jag bekräftade också att det senaste svenska militära stödpaketet – som var större än de tidigare åtta tillsammans – kommer att följas av fler och kraftfulla inom kort.

Nu till Sveriges roll i Nato.

2023-01-08

*Det talade ordet gäller

Hela Natos ansvar är också Sveriges ansvar. Vi ska vara en långsiktig, lojal och engagerad medlem. I likhet med Norge och Danmark på sin tid, går Sverige med i Nato utan formella förbehåll. Men vi ser – lika lite som övriga nordiska länder – att det är aktuellt att i fredstid ha kärnvapen på vårt eget territorium.

Därutöver tar vi med oss sex styrkor in i Nato, som kommer bli viktiga byggstenar i vårt medlemskap.

Den första styrkan är geografisk. Med svenskt medlemskap följer ett 1600 kilometer långt lufthav som sträcker sig från Arktis till södra Östersjön. Sverige har Östersjöns längsta strandlinje och viktiga hamnar i Västerhavet. Sverige är länken som förbinder de östliga Natoländerna med Atlanten. Norden blir för första gången på 500 år en och samma försvarsgeografi, en del av samma försvarsförbund och får ett strategiskt djup för gemensamma stridskrafter.

Sveriges och Finlands medlemskap i Nato stärker alliansen och ökar vår gemensamma säkerhet. Sveriges marina resurser och starka position i luften gör att vi kan ta ett stort ansvar i hela Östersjöregionen.

Den andra styrkan är svensk försvarsförmåga. Sverige är ett högteknologiskt land och vi ska ha ett högteknologiskt försvar. Vi har ett starkt flygvapen som bygger på ett beprövat och väl beväpnat Gripen-system. Vi har en mycket avancerad ubåtsflotta, sofistikerad övervakningskapacitet både över och på havet. Vi har en internationellt erkänd och tekniskt stark underrättelsetjänst – och vi har internationellt erfarna specialförband. Armén bygger åter på brigader som utrustas och övas för att strida med kombinerade vapen.

Sverige stärker nu snabbt försvaret. Våra försvarsutgifter kommer senast 2026 att nå Nato-standard om 2 procent av BNP. Kvaliteten och tillgängligheten ökar. Luftvärnet stärks med Patriotsystemet. Försvarsmakten har kompetent fastanställd personal – både militär och civil. Vi har värnpliktiga av högsta klass, ett kvalificerat hemvärn och ett brett folkligt engagemang i de frivilliga försvarsorganisationerna.

Det civila försvaret ska växa i takt med det militära – både för att kunna skydda civilbefolkningen och för att kunna stödja det militära försvaret. I min regering har jag därför för första gången utsett en särskild minister med just det ansvaret. Och jag har länge personligen varit en stark anhängare av en utökad totalförsvarsplikt.

Den tredje styrkan är vår ekonomi. Den samlade nordiska ekonomin är storleksmässigt i paritet med Rysslands – men mycket mer sofistikerad. Vårt näringsliv är teknologiskt avancerat, med många globala företag. Vi är en integrerad del av världshandeln. Den nordiska regionen rankas i topp vad gäller näringsfrihet, kapitalbildning, innovation och konkurrenskraft. Den industriella basen är stark. Sverige har stora företag, den största hamnen och den största finansmarknaden i norra Europa. Det är en styrka som är direkt kopplad till vår försvarskraft.

Den fjärde styrkan är den svenska försvarsindustrin. Att fortsätta utveckla försvarsteknologi är nödvändigt för att bygga ett starkare kollektivt försvar av den fria världen. Svensk försvarsindustri är en omistlig del av vårt engagemang i Nato. Nya hot måste mötas med

utveckling och tillämpning av ny teknik. Genom Natomedlemskapet kommer produkter som utvecklas i näringslivet och särskilt i svensk försvarsindustri stärka hela försvarsalliansen. Ni som jobbar i Saab och andra svenska försvarsföretag ska vara stolta över det ni gör. Det måste sägas i klartext.

På samma sätt som Sverige är beroende av omvärlden, så utgör vår kompetens, kapacitet och inte minst export viktiga byggstenar i de värdekedjor som gör att våra partners och framtida allierade kan utveckla militär förmåga. Vi ska bidra till att såväl EU som Nato gemensamt kan fortsätta bygga en försvarsindustri i framkant för att möta dagens och morgondagens hot.

Den femte styrkan är våra värderingar. Sverige och Norden präglas av starka frihetliga och individualistiska värderingar. Frihet, rättvisa och demokrati är delar av vårt DNA. Vi är beredda att försvara de här värderingarna tillsammans med Nato-allierade.

En annan stark värdering är internationalism och engagemang för fred, rättvisa och global säkerhet. Det har vi under lång tid visat genom internationella militära insatser, men också med vårt engagemang för universella fri- och rättigheter, bistånd och frihandel. Svenska värderingar är i hög grad Natos värderingar.

Den långa traditionen av försvarsvilja är också en stark värdering. Vår har haft en egen flotta i ett halvt årtusende. Det svenska flygvapnet var decennierna efter andra världskriget bland de starkaste i hela världen. För inte så länge sedan kunde vi mobilisera 800 000 man. Nu tar Sverige återigen försvaret på stort allvar.

Det sjätte styrkan är vår nationella enighet. Sveriges Nato-medlemskap har ett mycket brett stöd i riksdagen. Den förra regeringen byggde allianser med likasinnade länder, särskilt med Finland, USA, Storbritannien och Frankrike. Efter Rysslands anfall på Ukraina tog även Socialdemokraterna i våras ställning för Nato, under ledning av min företrädare Magdalena Andersson. Jag värdesätter den enigheten. Det är stort att kunna ändra sig, och i ett nytt läge sätta landet främst.

Den nya regeringen fullföljer nu denna gemensamma process. Vi gör det med starkt stöd i folkopinionen och med ett mycket starkt stöd i Natokretsen. 28 av 30 länder har redan gjort oss till medlemmar. Och den vanligaste frågan jag får av andra premiärministrar på EU:s toppmöten är denna: vad kan vi göra för att hjälpa till?

Sveriges mer detaljerade roll i Nato avgörs av den kommande gemensamma planläggningen. Som allierad kommer Sverige solidariskt, över tid och i ett "360-graders perspektiv" - som de heter på Nato-språk - bidra till alliansens planläggning, övningar, operationer och insatser.

*Det talade ordet gäller

Men jag vill redan nu peka på några konkreta åtgärder som är en naturlig följd av det svenska medlemskapet och som jag är säker på också har en bred uppslutning:

- Det första är att Sverige kommer att gå med i 15-ländersinitiativet till ett gemensamt missilförsvar, som lanserades på Natos försvarsministermöte i oktober. Det kallas "European Sky Shield Initiative". Kriget i Ukraina visar hur viktigt det är med ett modernt luftförsvar för att skydda civilbefolkning och infrastruktur. Sverige kommer att bidra med nya förmågor, med vårt flygvapen, vårt luftvärn och med våra sensorer som Global Eye. På land, till sjöss och i luften har vi en mycket god lägesbild av vårt närområde.
- Det andra handlar om att Sverige avser att med Gripen-plan bidra till incidentberedskapen för Estland, Lettland och Litauen, genom NATO:s Baltic Air Policing. Vi är också beredda att bidra till NATO:s Air Policing i Svarta Havet och på Island. Detta är gemensamma åtaganden för alla medlemmar.
- Och det tredje är att Sverige – precis som Norge och Danmark och en rad andra Nato-länder – är redo att bidra med markstridsförband i Natos försvar av framför allt de baltiska staterna. Under ledning av Storbritannien, Kanada, Tyskland och USA förstärkte Nato redan 2017 de baltiska länderna och Polen. Efter Rysslands anfall på Ukraina gjorde man samma sak i Bulgarien, Ungern, Rumänien och Slovakien. Engagemanget visar hela Natos beslutsamhet att stå emot varje aggression. Den beslutsamheten ska även Sverige vara en del av.
- Eller för att uttrycka det med den internationella solidaritetens tydligaste språk: En attack på en medlem är en attack på alla. Eller på ett annat lika välkänt språk – en för alla, alla för en.

Slutligen:

Till alla er som nu tjänstgör i det svenska försvaret – civila och militära, värnpliktiga och anställda – stort tack för allt som ni gör!

Själv har jag en värnpliktig dotter på Ledningsregementet i Enköping och en på Trängregementet i Skövde. De gör förstås, som tusentals andra, bara sin plikt. Men vad de – och alla andra soldater och sjömän – egentligen och ytterst gör, är att försvara vårt lands frihet. Det är stort. Vi ser den insatsen. Tack.